

POSTANOWIENIE

Dnia 23 stycznia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa J. J.
przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu (...), Wojewodzie (...) i E. F. -
Komornikowi Sądowemu przy Sądzie Rejonowym w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 23 stycznia 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda J. J.
od wyroku Sądu Apelacyjnego (...)
z dnia 25 kwietnia 2019 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł oraz na rzecz pozwanego E. F. kwotę 4050 (cztery tysiące pięćdziesiąt) zł tytułem kosztów postępowania kasacyjnego, a na rzecz E. F. ponadto kwotę 17 zł (siedemnaście zł) tytułem kosztów opłaty od pełnomocnictwa**
- 3. przyznaje adwokat B. B. od Skarbu Państwa (Sądu Apelacyjnego (...)) kwotę 2700 zł (dwa tysiące siedemset zł) powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług należną od czynności tego rodzaju tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Powód J. J. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego (...) z dnia 25 kwietnia 2018 r. oddalającego jego apelację od niekorzystnego dla niego wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 30 czerwca 2017 r.

Powód wystąpił z powództwem o zapłatę kwoty 80 000 zł przeciwko pozwanemu Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez prezesów 65 różnych sądów rejonowych, okręgowych, apelacyjnych, Sądu Najwyższego i sądów administracyjnych Wojewodzie (...) oraz Komornikowi Sądowemu przy Sądzie Rejonowym w W. E. F. Kwota ta dochodzona była jako zadośćuczynienie za naruszenie dóbr osobistych powoda, polegające na spowodowaniu u niego cierpień fizycznych i psychicznych związanych z bezprawnymi zachowaniami referendarzy sądowych i sędziów rozpoznających jego sprawy, w szczególności polegającymi na niezwołaniu go od kosztów sądowych, nieprzyznaniu pełnomocnika z urzędu, niedoprowadzaniu na rozprawy, opieszałości w rozpatrywaniu pism procesowych, zwrocie wniosków, skarg, odrzucaniu wniosków, skarg i zażaleń, apelacji oraz innych decyzjach.

Skarb Państwa i komornik E. F. wnieśli o oddalenie powództwa. Sąd Okręgowy podzielił ich stanowisko oddalając powództwo wyrokiem z dnia 30 czerwca 2017 r.

Ustalił, że powód, który od dnia 1 lutego 2000 r. odbywa karę pozbawienia wolności, wniósł do sądów na terenie całego kraju setki spraw sądowych, w których pozywa przede wszystkim Skarb Państwa - poszczególne sądy powszechne, sędziów, referendarzy, jak i Sąd Najwyższy, komorników sądowych oraz inne osoby fizyczne, w tym pełnomocników ustanowionych dla powoda z urzędu w sprawach o zapłatę odszkodowania bądź zadośćuczynienia za naruszenie jego dóbr osobistych. Wnosi również liczne skargi na przewlekłość postępowań sądowych, toczących się z jego udziałem. Sąd uznał jednak za niewykazane okoliczności wskazujące na naruszenie dóbr osobistych powoda, który przedłożył jedynie orzeczenia sądów dotyczące załatwienia jego wniosków i skarg. W przeważającej części sądy odrzucały te skargi z uwagi na braki formalne bądź

ich niedopuszczalność. Głównym powodem odrzucenia skarg powoda na przewlekłość postępowania było ich wnoszenie po prawomocnym zakończeniu postępowania sądowego, którego dotyczyły. Sąd oddalił wnioski dowodowe powoda o przeprowadzenie dowodu z akt spraw sądowych toczących się z udziałem powoda, uznał bowiem, że zmierzały one do nieuzasadnionego przedłużenia procesu, a ponadto powód nie wskazał faktów, jakie miały zostać wykazane tymi dowodami. Za bezzasadny uznał też wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych lekarzy, skoro powód nie wykazał bezprawności działania funkcjonariuszy publicznych. Z uwagi odmowę złożenia zeznań przez powoda Sąd odstąpił od jego przesłuchania. Powód twierdził, że odczuł lekceważące, instrumentalne traktowanie go i wykorzystanie jego położenia życiowego, jako osadzonego, co doprowadziło do pogorszenia się jego stanu zdrowia i naruszenia jego godności osobistej. Sąd nie znalazł podstaw do przypisania pozwanemu Skarbowi Państwa odpowiedzialności z jakiegokolwiek przyczyny wskazywanej przez powoda. Przewlekłości postępowania nie stwierdzono, nie zostały też wykazane fakty świadczące o naruszaniu dóbr osobistych powoda. Podobnie nie dostrzegł też przesłanek odpowiedzialności komornika, ani Wojewody (...).

Sąd Apelacyjny w całości podzielił poczynione przez Sąd Okręgowy ustalenia faktyczne i wyprowadzone na ich podstawie wnioski prawne.

W zarzutach skargi kasacyjnej powód wskazał na naruszenie przepisów postępowania - art. 233 § 1 w zw. z art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c., domagając się uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi Apelacyjnemu (...) do ponownego rozpoznania oraz orzeczenia o kosztach procesu z uwzględnieniem kosztów dotychczasowego postępowania oraz o zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz pełnomocnika kosztów zastępstwa procesowego za nieopłaconą pomoc prawną udzieloną z urzędu.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powoda pozwani Skarb Państwa oraz pozwany komornik E. F. wniesli o oddalenie skargi oraz o zasądzenie od powoda postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako środek odwoławczy o szczególnym charakterze, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron.

Realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowionego w art. 398⁹ k.p.c., w ramach którego Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występują przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania.

Skarżący uzasadnił potrzebę rozpoznania jego skargi przesłanką z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. to znaczy występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego wyrażającego się w potrzebie wyjaśnienia dopuszczalności przyjmowania za własne przez sąd drugiej instancji ustaleń faktycznych sądu pierwszej instancji, w sytuacji zgłoszenia w apelacji zarzutu braku wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego i dokonania jego oceny z pominięciem istotnej części oraz czy w związku z tym wynikający z art. 378 § 1 k.p.c. nakaz rozważenia zarzutów apelacji nie skutkuje obowiązkiem przeprowadzenia przez sąd drugiej instancji własnej oceny materiału dowodowego w zakresie zgłoszonego zarzutu, która powinna znaleźć odzwierciedlenie w uzasadnieniu wyroku.

Wskazane przez skarżącego zagadnienie prawne nie może być uznane za istotne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do przesłanek z art. 398⁹ § 1 k.p.c., gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Skarżący oprócz sformułowania wątpliwości, która jego zdaniem miała mieć charakter istotnego zagadnienia prawnego, nie zaprezentował stosownego wywodu jurydycznego, który uzasadniałby tezę o potrzebie dalszego badania zakresu uprawnień i obowiązków

sądu odwoławczego w ramach dokonywania oceny zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Kwestie te dostatecznie omówiono w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. np. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego - zasadę prawną – z dnia 23 marca 1999 r., III CZP 59/98, OSNC 1999, nr 7-8, poz. 124, w której motywach wyjaśnione zostało, że merytoryczny charakter postępowania odwoławczego wymaga własnych ustaleń sądu drugiej instancji, jednakże (tak postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2002 r., III CZP 62/02 (OSNC 2004, nr 1, poz. 7), jeżeli sąd drugiej instancji po rozpoznaniu sprawy podziela stanowisko sądu pierwszej instancji, to wówczas może ograniczyć się do stwierdzenia, że przyjmuje ustalenia i wnioski tego sądu jako własne (por. też orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 1935 r., III C 473/34, Zb. Urz. 1935, nr 12, poz. 496 oraz z dnia 7 września 1936 r., III C 1167/35, Zb. Urz. 1937, nr 9, poz. 318). Sąd Najwyższy kontynuując dawną linię orzecznictwa, obecnie także dopuszcza możliwość przyjęcia przez sąd drugiej instancji bez jakiegokolwiek modyfikacji ustaleń faktycznych zawartych w zaskarżonym wyroku jako podstawy swego rozstrzygnięcia (tak Sąd Najwyższy np. w wyroku z dnia 19 maja 1998 r., II CKN 770/97, Lex nr 82299; zob. też wyrok tego Sądu z dnia 8 października 1998 r., II CKN 923/97, OSNC 1999, nr 3, poz. 60). Przyjęcie ustaleń sądu pierwszej instancji za prawidłowe oznacza akceptację oceny dokonanej przez ten sąd. Zważyć należy, że Sąd Okręgowy wyjaśnił dlaczego oddalił wnioski dowodowe powoda, Sąd Apelacyjny miał więc podstawy do oceny, czy stanowisko to uważa za prawidłowe, nim je zaakceptował.

Przyjąć zatem należy, że nie wystąpiła wskazana przez powoda przesłanka przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Okoliczności sprawy nie wskazują też, aby zachodziły inne podstawy przewidziane w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Z tych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej powoda do rozpatrzenia.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1 w zw. z art. 99, art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, Dz. U. z 2015 r., poz. 1800 oraz art. 98 § 1 w zw. z art. 99 w związku z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości

z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, Dz. U. z 2018 r., poz. 265.

O kosztach pomocy prawnej udzielonej z urzędu Sąd orzekł w oparciu o przepisy § 2, 4, 8 pkt 6 i 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2019, poz. 18).

aj